

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	PWYLLGOR GWAITH
Dyddiad:	3 MAWRTH 2022
Pwnc:	MONITRO CYLLIDEB Y CYFRIF REFENIW TAI, CHWARTER 3 2021/22
Aelod(au) Portffolio:	Y CYNGHORYDD ROBIN WYN WILLIAMS – DEILYDD PORTFFOLIO CYLLID
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) / SWYDDOG ADRAN 151
Awdur yr Adroddiad:	BETHAN HUGHES OWEN
Ffôn:	01248 752663
E-bost:	BethanOwen2@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Amherthnasol

A – Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

1. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith nodi'r canlynol:-

- (i) Y sefyllfa a nodir mewn perthynas â pherfformiad ariannol y Cyfrif Refeniw Tai (CRT) ar gyfer chwarter 3 2021/22.
- (ii) Yr alldro a ragwelir ar gyfer 2021/22.

2. Cefndir

- (i) Dengys yr adroddiad hwn gyllideb sydd â gwarged a gyllidebwyd o £8.8m.
- (ii) Y gyllideb gyfalaf ar gyfer 2021/22 oedd £22.56m, gan gynnwys lwfans ar gyfer gwariant na chafodd ei gwblhau o gyllideb gyfalaf 2020/21. Roedd hyn i'w gyllido'n rhannol gan grantiau (£2.7m) a benthyca (£2m).
- (iii) Roedd cyfuniad o'r gyllideb refeniw a'r gyllideb gyfalaf wedi'i haddasu yn arwain at ddiffyg cyllidebol a gynlluniwyd o £9.1m, a fyddai'n cael ei gyllido o gronfa wrth gefn y CRT.
- (iv) Mae'r CRT wedi'i glustnodi i'w ddefnyddio ar gyfer dibenion penodol ac ni ellir trosglwyddo cyllid ohono i'r Gronfa Gyffredinol, ac ni ellir defnyddio cyllid y Gronfa Gyffredinol i gyllido'r CRT.

3. Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol y CRT am y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2021 a 31 Rhagfyr 2021.

4. Trosolwg

- 4.1 Mae sefyllfa gwarged / diffyg y CRT ar ddiwedd Chwarter 3 yn dangos gorwariant o £639k o gymharu â'r gyllideb a broffiliwyd. Dangosir mwy o fanylion yn Atodiad A.
- 4.2 Mae gwariant Cyfalaf £3,394k yn is na'r gyllideb a broffiliwyd. Mae'r gwariant a ragwelir £12,169k yn is na'r gyllideb, fel yr esbonnir isod. Mae Atodiad B yn cynnwys rhagor o wybodaeth.
- 4.3 Mae'r gwarged a ragwelir yn awr (gan gyfuno refeniw a chyfalaf) yn £759k, £9,875k yn well na'r gyllideb, yn bennaf oherwydd bod y gwariant cyfalaf yn is na'r gyllideb. Mae hyn yn gynydd o £3,274k ar y diffyg o £2,515k a welwyd yn adroddiad Ch2.

5. Incwm

- 5.1** Ar ddiwedd y trydydd chwarter, roedd lefel yr incwm a dderbyniwyd £393k yn llai na'r gyllideb a broffiliwyd, fel y nodir isod:-
- 5.2** Roedd incwm rhent £403k yn is na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd Chwarter 3. Adolygwyd y rhagolwg ac mae'n cymryd i ystyriaeth y tai newydd a gyflwynwyd i'r portffolio (maent yn cynnwys 15 eiddo yn Rhosybol), yn ogystal â chydabod oedi yn y rhaglen gyfalaf (gweler 9(ii) isod), ac mae £239k yn is na'r gyllideb wreiddiol (gostyngiad o £90k ers adroddiad Ch2). Mae wedi dod i'r amlwg bod y gyllideb yn optimistaidd pan y'i gosodwyd, ac mae camau wedi cael eu cymryd i sicrhau bod cyllideb gywirach yn cael ei gosod ar gyfer 2022/23.
- 5.3** Mae incwm o daliadau gwasanaeth, sy'n seiliedig ar gostau gwirioneddol, £14k yn well na'r gyllideb. Adolygwyd y rhagolwg a disgwylir i incwm fod £25k yn well na'r gyllideb fel y gwelwyd yn Ch2.
- 5.4** Yn wreiddiol, cyfrifwyd y ddarpariaeth ar gyfer dyledion drwg yn 1.5% o'r incwm rhent, ffigwr tebyg i'r llynedd. Ar hyn o bryd, mae cyfanswm y dyledion rhent yn £899k, o gymharu â £963k yn ystod yr un cyfnod y llynedd, gwelliant o £64k. O ystyried mai dim ond £46k oedd y ddarpariaeth wirioneddol o fewn y datganiad o gyfrifon yn 2020/21, mae'r rhagolwg wedi ei leihau £150k, gan adael darpariaeth ddarbodus o £142k.
- 5.5** Mae'r rhagolwg cyffredinol ar gyfer incwm bellach yn ddiffyg o £64k (£124k yn adroddiad Ch2) o gymharu â'r gyllideb wreiddiol, ar ddiwedd y flwyddyn ariannol.

6. Gwariant nad yw'n ymwneud â Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw

- 6.1** Ar ddiwedd y trydydd chwarter, roedd gwariant ar waith nad yw'n waith trwsio a chynnal a chadw £144k yn is na'r gyllideb a broffiliwyd.
- 6.2** Mae'r tanwariant o £24k ar wariant refeniw arall yn erbyn y gyllideb a broffiliwyd, o gymharu â gorwariant o £221k ar ddiwedd Ch2. Mae hyn o ganlyniad i wariant a gadarnhawyd erbyn hyn fel gwariant a fydd yn cael ei gyllido drwy incwm grant
- 6.3** Mae'r pennawd Cyfranogiad Tenantiaid yn dangos tanwariant o £98k ar ddiwedd Chwarter 3. Roedd yna swyddi gwag (sydd wedi eu llenwi bellach), ac mae Covid wedi cyfyngu ar y cyswllt gyda thenantiaid. Yn sgil y rhagolwg hwn, adolygwyd y rhagolwg i ddangos tanwariant o £110k (£70k yn adroddiad Ch2) ar ddiwedd y flwyddyn.

7. Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw

- 7.1** Mae'r Uned Cynnal a Chadw Tai (UCChT) yn dangos gorwariant o £489k ar ddiwedd Chwarter 3, yn cynnwys gorwariant o £153k ar isgontractwyr a £207k ar ddeunyddiau storfa. Cwblhawyd y rhaglen o waith cynnal a chadw a gynlluniwyd i fynd i'r afael â'r gwaith na chafodd ei wneud oherwydd i Covid19 gyfyngu ymweliadau i waith cynnal a chadw ddiwedd fis Rhagfyr. O ganlyniad i'r rhaglen, cwblhawyd 11,256 o archebion gwaith hyd at ddiwedd fis Rhagfyr o gymharu â 7,336 o archebion gwaith yn ystod yr un cyfnod y llynedd. O ganlyniad i'r cynllun adfer, rhagwelir y bydd gwariant £450k (£300k yn adroddiad Ch2) yn uwch na'r gyllideb erbyn diwedd y flwyddyn ariannol.
- 7.2** Roedd gwariant ar staff cynnal a chadw adeiladau nad ydynt yn rhan o'r UCChT £36k yn is na'r gyllideb a broffiliwyd ar ddiwedd Chwarter 3. Mae problemau recriwtio staff yn y maes hwn felly'r rhagolwg erbyn diwedd y flwyddyn yw tanwariant o £45k (£35k yn adroddiad Ch2).

7.3 Mae tanwariant o £63k ar gostau Trwsio a Chynnal a Chadw arall o gymharu â'r gyllideb a broffiliwyd. Mae'r gwariant disgwylidig ar waith trin carthion wedi'i ohirio tan 2022/23 ac, felly, rhagwelir tanwariant o £65k erbyn diwedd y flwyddyn.

8. Addasiadau Diwedd Blwyddyn

8.1 Mae'r pennawd hwn yn cynnwys eitemau o wariant (costau cyllido cyfalaf ac ailgodi tâl o'r Gronfa Gyffredinol) sy'n rhan o'r broses gyfrifo ar ddiwedd y flwyddyn. Ni ragwelir unrhyw newidiadau ar hyn o bryd.

9. Gwariant Cyfalaf

9.1 Roedd y rhaglen gyfalaf wreiddiol a gymeradwywyd gan y Cyngor ym mis Mawrth 2021, yn werth cyfanswm o £20,313k, a oedd yn cael ei gyllido o'r Lwfans Atgyweiriadau Mawr (LAM) (£2,674k) a chyfraniad o gronfa wrth gefn y CRT (£17,639k). Nid oedd hyn yn cynnwys gwariant a ddygwyd ymlaen o raglen gyfalaf 2020/21, a oedd yn dod i gyfanswm o £2,248k. Cyfanswm y gyllideb yw £22,561k, wedi'i gyllido gan y LAM (£2,674k), benthycia (£2,000k) a chyfraniad o'r gronfa wrth gefn refeniw (£17,887k). Mae'r rhagolwg wedi'i adolygu i gyfanswm o £7,718k, £12,169k yn is na'r gyllideb ddiwygiedig. Mae'r amrywiannau mwyaf arwyddocaol wedi'u hamlinellu isod:-

9.2 Roedd y gyllideb yn tybio y byddai 15 o gyn dai Cyngor yn cael eu prynu ond, ers y pandemig Covid, maent yn dod yn anoddach i'w caffael oherwydd y cynnydd mewn prisiau tai a chystadleuaeth gan brynwyr preifat. Hefyd, mae'r gost o sicrhau bod y math yma o eiddo yn cyrraedd y safon ofynnol wedi cynyddu oherwydd y cynnydd mewn costau deunyddiau, ac oherwydd prinder contractwyr sy'n fodlon ymgymryd â'r gwaith. Hyd yma rydym wedi prynu 5 tŷ ac mae cynigion wedi'u derbyn yn achos 6 tŷ arall (ond 4 o'r rhain yn annhebygol o gael eu cyflawni cyn diwedd y flwyddyn ariannol). Yn ogystal, mae'r broses adeiladu tai newydd yn cynnwys gofyniad i sicrhau nifer o gymeradwyaethau, er enghraifft: Cynllunio, SAB (draenio) a chymeradwyaeth grant gan Lywodraeth Cymru. Cafwyd oedi gyda'r datblygiadau a oedd i fod i gychwyn yn ystod y flwyddyn ariannol yn Niwbwrch (14 o dai), Pentraeth (10 o dai) a Chaergybi (15 o dai) ac, erbyn hyn, ni fydd y contractau adeiladu'n cael eu harwyddo hyd nes blwyddyn ariannol 2022/23. Mae'r ffactorau hyn i gyfrif am £7,581k o'r tanwariant a ragwelir.

9.3 Mae'r pandemig Covid a chyfyngiadau gweithio cysylltiedig hefyd wedi effeithio ar ein bwriad i fuddsoddi yn ein stoc dai bresennol. Yn benodol, ni fwriwyd ymlaen â chynlluniau a oedd yn golygu gweithio oddi mewn i gartrefi pobl. Er enghraifft y gwaith arfaethedig i osod ceginau SATC a systemau llethu tân mewn dau o flociau fflatiau llety gwarchod. Hefyd, mae tanwariant ar Welliannau Effeithlonrwydd Ynni oherwydd y negodiadau parhaus â'r Gweithredwr Rhwydwaith Rhanbarthol (DNO). Yn anffodus, mae'r DNO wedi cael problemau â chapasiti'r rhwydwaith, ac mae hyn wedi arwain at leihad sylweddol yn nifer y systemau a gymeradwywyd i'w gosod gan y DNO yn ystod 2021/22.

9.4 Mae'r asesiadau risgiau Covid a'r datganiadau dull a fabwysiadwyd yn ystod y pandemig, ynghyd â phrinder neu ddiffyg argaeledd cynnyrch allweddol penodol, hefyd wedi arwain at oedi wrth gwblhau'r cynlluniau presennol. Mae hyn wedi cael effaith negyddol ar amserau paratoi a thendro cynlluniau yn ystod y flwyddyn ariannol gyfredol.

9.5 Dygwyd cyfran o'r gwariant ar adnewyddu rhai o gerbydau'r UCChT ymlaen o 2022/23, sef cyfanswm o £159k.

9.6 Mae'r tanwariant ar wariant cyfalaf yn golygu bod gostyngiad tebyg yn y swm a gyllidir o gyfrif refeniw'r CRT. Mae'r balans ar gael wedyn i gyllido'r prosiectau a ohirwyd tan y flwyddyn nesaf.

10 Balans y CRT

10.5 Roedd balans agoriadol cronfa wrth gefn y CRT yn £9,722k. Roedd y gyllideb ddiwygiedig yn caniatáu defnyddio £9,116k o'r balans hwn. Fodd bynnag, bydd y rhagolygon diwygiedig a nodir uchod yn cynyddu'r balans £759k. Rhydd hyn falans o £10,480k yn y gronfa wrth gefn erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Mae'r balans hwn wedi'i glustnodi ar gyfer dibenion penodol, felly, nid yw ond ar gael i gyllido gwariant y CRT yn y dyfodol.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Amherthnasol

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r mater hwn wedi'i ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.

Ch – A yw'r polisi hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

Dd – Aseu'r effaith posib (os yw'n berthnasol)

1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys	Mae'r adroddiad hwn at ddibenion monitro yn unig ac mae'n cael ei ddefnyddio ar y cyd ag adroddiadau eraill i osod cynllun busnes a chyllideb flynyddol y CRT. Asesir yr effaith ar anghenion tymor hir yr Ynys wrth osod y gyllideb flynyddol.
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol. Os felly, sut?-	Amherthnasol
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhowch wybod gyda phwy:	Amherthnasol
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen? Esboniwch sut:-	Mae'r Gwasanaeth Tai yn ymgynghori'n gyson â'u tenantiaid ac mae canlyniadau'r ymgynghoriadau hynny'n cael eu bwydo i'r broses gynllunio busnes ac yn cael eu hystyried wrth osod y gyllideb flynyddol.
5	Nodwch effeithiau'r penderfyniad hwn ar yr agenda cydraddoldeb a'r Gymraeg.	Amherthnasol
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith posib y byddai'r penderfyniad yn ei gael ar y rhai hynny sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol.	Amherthnasol
7	Nodwch unrhyw effaith posib y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r iaith Gymraeg ac ar drin yr iaith Gymraeg ddim llai ffafriol na'r Saesneg.	Amherthnasol

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Mae'r UDA wedi ystyried yr adroddiad yn ei gyfarfod ar 8 Tachwedd 2021 ac ymgorfforwyd y sylwadau yn yr adroddiad.
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	Amherthnasol – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn.
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	Mae'r Swyddog Monitro'n aelod o'r UDA.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu	Amherthnasol
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Mae canlyniadau adroddiadau monitro chwarterol y CRT yn cael eu hadrodd i'r Panel Sgriwtini Cyllid.
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol
F - Atodiadau		
<ul style="list-style-type: none"> • Atodiad A – Gwariant a rhagolygon Refeniw hyd at ddiwedd chwarter 3. • Atodiad B – Gwariant a rhagolygon Cyfalaf hyd at ddiwedd chwarter 3. 		
Ff – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):		
<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Busnes 30 Mlynedd y CRT 2020/50 (fel y'i cymeradwywyd gan y Pwyllgor hwn ym mis Mai 2021). 		

ATODIAD A

CYFRIF CRT 2021/22

	Cyllideb Flynnyddol 2021/22	Cyllideb wedi ei phroffilio hyd at Fis 9	Gwirioneddol hyd at Fis 9	Amrywiad hyd at Fis 9	Rhagolygon Diwedd Blwyddyn	Amrywiad Diwedd Blwyddyn
	£	£	£	£	£	£
CYFRIF REFENIW						
Incwm						
Anheddau	(19,167,000)	(14,375,251)	(13,972,729)	402,522	(18,928,000)	239,000
Garejys	(220,000)	(165,000)	(161,679)	3,321	(220,000)	0
Taliadau Gwasanaeth	(216,000)	(162,000)	(176,094)	(14,094)	(241,000)	(25,000)
Arall	(203,000)	(97,127)	(95,886)	1,241	(203,000)	0
Darpariaeth ar gyfer Dyledion Drwg	292,000	0	0	0	142,000	(150,000)
CYFANSWM INCWM	(19,514,000)	(14,799,378)	(14,406,388)	392,990	(19,450,000)	64,000
Gwariant nad yw'n ymwneud â gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw						
Cyfranogiad Tenantiaid	248,820	186,538	88,302	(98,236)	138,820	(110,000)
Gweinyddu Rhenti	497,573	372,667	359,355	(13,312)	497,573	0
Rheoli Stadau	176,911	132,435	123,343	(9,092)	176,911	0
Gwariant Refeniw Arall	958,339	653,320	630,069	(23,251)	958,339	0
Cyfanswm y gwariant nad yw'n ymwneud â Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw	1,881,643	1,344,960	1,201,069	(143,891)	1,771,643	(110,000)
Trwsio a Chynnal a Chadw						
Uned Cynnal a Chadw Tai (UCCHT)	3,143,119	2,356,840	2,845,645	488,805	3,593,119	450,000
Staff Cynnal a Chadw Tai (dim UCCHT)	935,282	700,448	663,988	(36,460)	890,282	(45,000)
Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw arall	662,572	554,438	491,763	(62,675)	597,572	(65,000)
Cyfanswm Gwaith Trwsio a Chynnal a Chadw	4,740,973	3,611,726	4,001,396	389,670	5,080,973	340,000
Addasiadau Diwedd Blwyddyn						
Taliadau Cyllido Cyfalaf	2,518,000	0	0	0	2,518,000	0
Ad-daliad o'r Gwasanaeth Tai	790,630	0	0	0	790,630	0
Ad-daliad o'r Gwasanaethau Canolog	811,780	0	0	0	811,780	0
Cyfanswm yr Addasiadau Diwedd Blwyddyn	4,120,410	0	0	0	4,120,410	0

CYFANSWM GWARIANT REFENIW	10,743,026	4,956,686	5,202,465	245,779	10,973,026	230,000
CYFANSWM (GWARGED) / DIFFYG REFENIW	(8,770,974)	(9,842,692)	(9,203,923)	638,769	(8,476,974)	294,000
CYFRIF GWARIANT CYFALAF						
Gwariant 2021/22	22,560,797	10,060,000	6,666,469	(3,393,531)	10,392,142	(12,168,655)
Lwfans ar gyfer Gwaith Trwsio Mawr	(2,674,000)	0	0	0	(2,674,000)	0
Grantiau eraill/Benthyca	(2,000,000)	0	0	0	0	2,000,000
CYFANSWM (GWARGED) / DIFFYG CYFALAF	17,886,797	10,060,000	6,666,469	(3,393,531)	7,718,142	(10,168,655)
(CYNNYDD) / GOSTYNGIAD NET YNG NGHONFA WRTH GEFN Y CRT	9,115,823	217,308	(2,537,454)	(2,754,762)	(758,832)	(9,874,655)
Balans Agoriadol y CRT	(9,722,000)				(9,722,000)	
(Cynnydd) / Gostyngiad Net yng Nghronfa wrth Gefn y CRT	9,115,823				(758,832)	
Balans Cau CRT	(606,177)				(10,480,832)	

ATODIAD B

Gwasanaeth	Cyllideb Flynyddol	Cyllideb a Broffiliwyd	Cyfanswm Gwariant	Amrywiad o gymharu â'r Proffil	Gwariant a Rhagamcendir	Tan/Gorwariant a Ragamcendir
	(£)	(£)	(£)	(£)	(£)	(£)
<u>CRT Tai</u>						
Contract Gwres Canolog	400,000	100,000	0	(100,000)	300,000	(100,000)
Contract Gwaith Cynnal a Chadw a Gynlluniwyd	4,725,000	3,000,000	1,915,323	(1,084,677)	2,750,000	(1,975,000)
Gwella Perfformiad Ynni	1,000,000	200,000	101,136	(98,865)	400,000	(600,000)
Gwaith Amgylcheddol	880,000	580,000	120,481	(459,517)	207,623	(672,377)
Prynu eiddo presennol / Datblygu eiddo newydd	13,005,797	5,000,000	3,783,679	(1,216,321)	5,425,086	(7,580,711)
Addasiadau Sector Cyhoeddus	350,000	250,000	214,779	(35,221)	350,000	0
Risg Tân	450,000	225,000	221	(224,779)	50,000	(400,000)
SATC	1,750,000	705,000	492,587	(212,413)	750,000	(1,000,000)
Cerbydau newydd ar gyfer Uned Cynnal a Chadw Tai	0	0	38,263	38,263	159,433	159,433
Cyfansymiau ar gyfer y CRT Tai	22,560,797	10,060,000	6,666,469	(3,393,531)	10,392,142	(12,168,655)